

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ HIVATAL ÉS NYOMDA

Ciuj-Kolozsvár, St. Baron t. Pop. (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal — 977 Zs. N. Sz. — 558

Kéziratok kizárólag a szerkesztőségnek címzendők. Kéziratokat nem adunk vissza

UJ KELET

LEJÖD-POLITIKAI-NAPILAP

Ciuj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 23. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5634. Sebath 24 * 1924 január 30 Szerda

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	— 620
Félévre	— 320
Negyedévre	— 170
Egy hónapra	— 60
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	— 3-50
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 25 ct
Egy szám	— 1-50 ct

Sok törvény, kevés szabadság

Nincs talán állama a világnak, ahol olyan kevés törvény lenne, mint Amerikában. Az emberek az ujjakon tudják felszámolni az érvényben lévő törvényeket és ennek ellenére a legteljesebb jogrend és a legzélesebb polgári szabadság Amerikában van. Anslában is feltűnően kevés a törvény és a közállapotok ott sem a legzüllöttebbek. A jogrend, ugylát-szik, fordított arányban áll a törvények számával és ha paradoxonnak is hangzik, mégis élő igazság, hogy minél kevesebb a törvény, annál nagyobb a szabadság. A nagy államokat rendszerint végtelenül egyszerű törvényekkel kormányozzák és szinte közmondássá vált, hogy a hatalmas brit világbirodalom nagy organizmusát alig néhány paragrafus köti össze. Ezzel szemben nálunk Romániában sok, aggasztóan sok törvény van. Minden egyes kormány, mintha legfőbb ambíciójának tekintené, hogy minél több törvényt produkáljon. Am valamennyi között a Bratianu-kormány vindikálja magának ebben a tekintetben az elsőbbséget. Alig hisszük, hogy akadna jogtudós Romániában, aki fel tudná sorolni a liberálisok által, kormányrautásuk óta alkotott törvényeket. Ilyen törvényzárporra talán még a legöregebb honatyák sem emlékeznek. Nincs az életnek olyan közele, vagy távoli megnyilatkozása, amelyre a liberálisok ne hoztak volna törvényt. A derek polgár attól a pillanattól kezdve, hogy ágyából felkelt, lépten-nyomon törvények és rendeletek szálláiba és charibdiseibe ütközik és bizony nagyon gyakran orra is vágódik közöttük.

A liberális kormány lázas sietséggel folytatja törvényhozó tevékenységét és az elmúlt élezesekben voltak hetek, amikor a parlament nyolc-tíz törvényt szavazott meg egy napon. A törvényzárpor még nem ért véget s az előjelek szerint a ma megnyitott parlamenti ülés-szak, a törvények újabb tömegeivel fogja megajándékozni ezt a sokat megpróbáltatott országot. Még hozzá nem is apró, jelentéktelen törvényekkel, a betérjesztett javaslatok nagy többsége minden polgárnak husába, vérebe vág. A gazdasági és magánéletnek ismét nagy területei kerülnek új szabályozás alá, de hogy miképpen fog történni ez a szabályozás, arról a kormány urain kívül még senki sem tud. A legfontosabb törvényeket csendben, mondhatni titokban készíti el a kormány s a nagy nyilvánosság rendszerint csak akkor szerez tudomást róluk, mikor már megváltoztathatatlan, befejezett tények előtt áll. Elismerjük, hogy a kritika nem nagyon kellemes, pláne ha kétségbeesett, egzisztenciájukban megtámadott emberek gyakorolják, de a legkevesebb, amit a közönség a kormánytól elvárhat, hogy ezt a kritikát meghallgassa. A liberális kormány ugylát-szik, a hatalomnak még ezt az enyhe árnypodalát sem akarja vállalni s a közönségnek már a kész törvényeket prezentálja.

A most döntésre kerülő javaslatok között a legnagyobb fontosságú a lakbérleti törvény, mert ez kivétel nélkül minden polgárt közvetlenül érdekel. A fővárosi lapok hoztak ugyan egyes jelentéseket arról, hogy mit fog tartalmazni a törvény, de a miniszter valamennyi kombinációt megcáfolt. Így hát reményünk sincsen, hogy az érdekelték idejekorán közbeléphet-nek majd az esetleges igazságtalanságok meggát-lása érdekében. Nem csekély fontossága van a készülő állampolgársági törvénynek sem, amelynek tervezete belekerült ugyan a sajtóba, de a végleges szöveg még nem jutott nyilvánosság elé. Ezek azonban csak általános adminisztratív jellegű törvények, amelyeknél remélni lehet, hogy a kormány többé-kevésbé önzetlenül akarja szolgálni a nemzeti érdekeket. De itt van a gazdasági törvényjavaslatok egész lé-gője, amelyeknél már nem olyan nyilvánvaló a kormány önzetlensége. Sőt ellenkezőleg. Ezek a javaslatok legnagyobbbrészt azt a kifejezett célt szolgálják, hogy az ország minden értékét

a liberális párt kezére játsszák át. Nagyon figyelemreméltó, ami ezen a téren a nacionalizálás és a kommercializálás jelszavai alatt történik. Először következik a nacionalizálás, ami bizonyos javaknak magántulajdonból állami kezelésbe való vételét jelenti és azután a kommercializálás, amikor a javak az állam tulajdonából a liberálisok kezébe vándorolnak. Ez történt már eddig is bizonyos üzemekkel és ez készül mostan a bányá- és erdő-nacionalizálási törvény védelme alatt. A liberálisok elég erőseknek érzik magukat, hogy ezzel a parlamenttel a legmerészebb experimentumokat hajtsák végre és hogy uralmukat az örökkévalóságuk biztosítsák. Az elalélt és darabokra tépett el-

lenzék nem képes megakadályozni a kormány egyetlen tervét sem, mástól pedig Bratianu-nak nincs mit félnie. Rövidesen be lesz fejezve a nagy mű és akkor Bratianu a jóízlet és látszat kedvéért nyugodtan adhat a át a helyét más kormánynak, mert az ország igazi ura ő marad. Ové lesznek a gyárak, a bányák, az erdők, övé lesz a pénz s akié a pénz, azé a hatalom. — Ezekután a legvadabb ellenfélnek is be kell vallania, hogy Bratianu csakugyan kitűnő államfértiu. Kevés hozzá hasonló van a mai Európában. A régi-ben még csak akadtak, de az már nagyon régen volt még akkor, amikor a miniszterelnököket hübéruknak nevezték és az állam-polgárokat jobbagyoknak.

Hitler hívei újabb puccsra készülnek

A nemzeti nacionalisták előre bejelentették tervüket. Békésen elintéződik a pfalzi kérdés. Macdonald rendezni akarja az összes függő kérdéseket

(Páris, január 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ugylát-szik, hogy a franciák pfalzi akciója teljes visszavonulással fog végződni. Jaspár belga külügyminiszternek tegnapi tárgyalása Poincaréval arra vezetett, hogy úgy a francia, mint a belga kormány lemondanak arról a szándékukról, hogy Palz szeparatista kormányát elismertessék a rajnai bizottsággal.

Érdeklődéssel kommentálják a francia fővárosban a londoni „Evening News“-nek azt az értesülését, hogy

Macdonald európai konferencia összehívásának tervével foglalkozik.

Az angol miniszterelnök állítólag indítványozni fogja az összes világpolitikai függő kérdések rendezését, köztük a német jóvátételt, a szövetségközi háborus adósságok törlesztését és új kereskedelmi kapcsolásokat.

A német problémák elintézésére kiküldött

Frontot változtatott a parlamenti ellenzék

Passzív rezisztencia helyett obstrukcióra készülnek. A kormány gyors törvényhozási munkára készül. Hírek az ellenzéki pártok újabb együttműködéséről és fuzióiról

(Bukarest, január 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány a parlamenti szünet alatt az új törvényjavaslatok légióit dolgozta ki, amelyek gyors egymásutánban kerülnek tárgyalás alá. A készülő törvényjavaslatokat az ország politikai közvéleménye különböző érzelmeikkel fogadta.

Nacionalizálás és liberalizálás minden vonalon

Az új törvényjavaslatok közül fontosabbak a bányatörvények, a vízszabályozási, az állami vállalatok kommercializálásának, a föld és altalaj kincsei kiaknázásának tárgyalás alá kerülő törvényjavaslatai.

A főváros ellenzéki és független politikai lapjai elkeseredett hangon támadják a kormányt a parlamenti ülészek küszöbén. A készülő törvényjavaslatok bírálásánál leszögezik, hogy az új törvényjavaslatok az ország összes kincseit a liberális párt kezére játsszák.

A „Presa“ megjegyzi, ha az új javaslatok törvényerőre emelkednek, a liberális párt évek hosszú során át nyugodtan ülhet majd ellenzékben és nyugodtan várhat egy új kormányválságra, amely majd újra őt juttatja az ország élére. Az új törvények szerint az összes állami vállalatok, vasut, posta, monopólium-ek élére felügyelő bizottságot szerveznek, amelynek tagjai közé a liberális párt tagjait nevezik ki, akik busás tantímet huznak.

A „Diminiata“ szerint a liberális pénzügyi politika gyémánt-korszakát fogja élni. Csak az ország fog elszenyvedni a liberális vezérek nagy jóléte mellett, mert övék lesz az ország minden ismert és ismeretlen vagyon.

Az ellenzéki lapok bizonyosra veszik, hogy a kormány a már jól ismert erőszakos módszerével meg is fogja szavaztatni javaslatát. Ebből az

első szakértőbizottság tegnap tartotta utolsó párisi ülését, amelyen megbeszéltek Berlinben végrehajtandó programjukat.

A megbeszélést a vonaton folytatják. E bizottságot a második szakértőbizottság több tagja is elkíséri Berlinbe.

Berlin, jan. 29. A német császári családnak Potsdamban lakó tagjai, Vilmos excsászár születésnapján ünnepséget rendeztek, amelyen Frigyes Vilmos trónörökös három fiával és Hindenburg is jelen volt.

München, január 29. Blücher, a bajor nemzeti szocialisták elnöke bejelentette a parlament ülésén, hogy a legközelebbi napokban, még a Hittler-pör tárgyalása előtt

új államcsinyt fognak végrehajtani.

Ezzel kapcsolatban illetékes helyen kijelentik, hogy a fenyegetésekkel szemben a Knilling-kormány megtette a szükséges óvintézkedéseket.

Tudvalvó, hogy a liberális parlament első összeülése után az összes ellenzéki pártok ünnepélyes deklarációkban jelentették ki, hogy az urnapolások által létrejött parlamentet nem ismerik el törvényesnek és annak tárgyalásán nem vesznek részt. Az első üléseken így is történt. Az ellenzéki párt szóokai minden egyes parlamenti vitánál csupán arra szorítottak, hogy a parlament törvénytelenységét leszögezzék és a megszavazott törvényjavaslatok felelősségét elhárítsák maguktól. Egyedül az Avarescu-párt volt az, amely a kulisszák mögött támogatta a kormányt és aktív részt vett a parlament munkájában. Ma már fordítva áll a dolog. Az összes ellenzéki pártok taktikát változtattak és elhatározták, hogy az eddigi passzív rezisztencia helyett obstrukciót kezdenek a kormány gyorstalpaló törvényhozási rendszerével, amely a törvények egész sorát akarja erőszakosan keresztülhajtani. Az ellenzéki pártok így résztvesznek a parlament munkájában.

Ezzel szemben a néppárt Averescu frakciója, amely eddig egyetlen ellenzéki párt volt, amely a parlamenti vitában részt vett, tegnapi ülésén elhatározta, hogy nem vesz részt a parlament ülésén, mert nem ismeri el a jelenlegi parlament törvényességét. A gyűlés elhatározta azt is, hogy súlyos harcot indít a kormány ellen az egész országban a megyei, járási és községi gyűléseken. Elhatározták továbbá, hogy március negyedikén nagy tüntető nép-gyűlést tartanak Bukarestben, amelyen követelni fogják a kormány átvételét.

A kormány hivatalos lapja a Viitorul, ugyanakkor, amikor az ellenzéki lapok az ellenzéki akció

RS

alamint válto-gy raktár.

iselete

agyári beren-

Lloyd 1572

bb!

Engros

abos-palota

arsa aradi cég

ték!

Rador 921

S. A.

94 és 900

Benzin-prések, utókhöz

tárakból:

1/a.

előtlenedéséről írnak, tulzott aggodalmában hatalmas ellenzéki szervezkedésről ad hírt.

A hivatalos lap rémlátásai

A lap szerint a nemzeti párt újra felveszi a tárgyalás fonalát a parasztpárttal. Ezuttal már nem fuzióról, csupán együttműködésről van szó. A „Viitorul“ tudnivaló az is, hogy a nemzeti párt végrehajtóbizottsága magáévá tette a parasztpárt osztályharcelméletét és így az együttműködésnek semmi sem állja már az útját. Ebből az alkalmából súlyos támadásban részesíti a két legnagyobb ellenzéki pártot és úgy állítja be a dolgot, hogy a két párt együttműködése Vajda és Steere kooperációját jelenti, akik a háború alatt az ország

ellenségeivel cimboráltak és most destruktív céljaik elérésére újra összetalálkoztak.

A parasztpárt és nemzeti párt együttműködésén kívül két fuzióról is hírt ad a „Viitorul“. Eszerint Argetoianu pártja Jorga pártjával, Averescu pártja pedig Margiloman pártjával fuzionál. Tekintettel arra, hogy Argetoianuék a kincstári bonok ügyében való szereplése, Averescunak a Lundenorffal való találkozása, Marghilomannak pedig a német megszállás idején elfoglalt magatartása eléggé közismertek az ország közvéleménye előtt, a „Viitorul“ a készülő blokkok tervét úgy állítja be, hogy az ország összes ellenségei összefogtak a román érdekeket egyedül képviselő liberálisok ellen.

Meddig marad hus nélkül Kolozsvár?

A mézárások küldöttsége a kereskedelmi és belügyminiszternél. Visszadják a mézárások az ipart. Amíg nem rendezik a maximális árakat, Kolozsváron nem lesz hus

(Kolozsvár, jan. 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jónéhány napja már, hogy a kolozsvári piacról más élelmiszer kíséretében eltűnt a hus. Jónéhány napja, hogy a mézárszék üresen állanak és Kolozsvár közönsége kényszerűséggel behozta a hustalan napok divatját. A hus eltűnését a városi tanács legújabb intézkedése idézte elő, amellyel a mézárások szerint túl alacsony árakat helyeztek érvénybe. Ezek az árak állítólag a mézárások üzemköltségeit sem fedezik. Inkább nem vágnak, de nem hajlandók a hust veszteséggel tovább adni.

A mézárások szövetsége megbízásból Réthy Károly titkár és Kirkosá Gyula felutaztak Bukarestbe, hogy a mézárások szövetségének felebbezését a maximális árak ellen a kormányhoz juttassák. Utjukról ma érkeztek vissza és Réthy Károly az égetően aktuális kérdéssel a következőképp tájékoztatta az Uj Keletet:

— Sehol Romániában nincsenek olyan alacsonyra maximált húsárak, mint Kolozsváron. A hus kilója mindenütt 24—22 lej, nálunk 18—16 lejre van maximálva. A sertéshus kilogrammjáért belekkel, lábbal és fejfel együtt, a szalámi gyárosok 42—40 lejre fizetnek, a kolozsvári városi tanács 36—34 lejre állapított meg. Ilyen árak mellett teljesen lehetetlen a mézáróipart tartatni, amíg ezek az árak érvényben vannak, nem garantálhatjuk a kolozsvári piac husellátását.

— Felebbezésünket a kereskedelmi miniszternek és belügyminiszternek adtam át. Ebben a felebbezésben elmondottuk, hogy évek óta mennyi vegzálsanak vagyunk kitéve, hogy a városi tanács nem tartja be a törvényeket, az új maximális

árakat a mi meghallgatásunk és a kereskedelmi és iparkamara kiküldöttének bevonása nélkül állapítja meg. Ez az oka, hogy a kolozsvári husipar ma a tönk szélén áll. A múlt esztendőben a tanács helytelen gazdasági politikája miatt négyszáz iparos adta vissza iparengedélyét, valószínű, hogy az idén ez a szám megháromszorozódik, mert alig van az iparosok között valaki, aki a nyakába rótt óriási terheket elbírná. Nem hiszem, hogy egy ország közgazdaságának érdeke volna az iparosok tömeges munkabeszüntetése.

— Hibát követ el a kormány, amikor szabadjára engedi az uzorát. Mi ennek a hibának orvoslását memorandumban kértük. Ha banktól veszünk kölcsön pénzt, harminchat százalékot fizetünk, privát fél 42—48—50 százalékon alul nem ad kölcsönt. Ez nagyban hozzájárul ahhoz, hogy az iparosoknak nincs forgótőkájük és nem tudják műhelyüket, vagy üzletüket fenntartani.

— Speciálisan a husiparosoknál a legnehezebb az adókérdés. Örülünk, ha a huson átlagos tíz százalékot meg tudunk keresni, az adókövető bizottságok pedig az adó kivételénél a forgalom harminc százalékát minősítik haszonnak, mert hiszen az uzorátörvényben megengedett haszon kulcsa harminc százalék. A tavalyi adót, amely ezen az igazságtalan és minket nagyon mélyen sújtó módon vetettek ki, nem tudjuk megfizetni, egymás után kapjuk a felszólításokat és a végén kénytelenek leszünk ezért a pénzt is uzorárat fizetni, mert hiszen az állam az adó megfizetésére már sokáig nem lesz hajlandó várakozni.

— Kíváncsian várjuk, lesz-e felebbezésünknek valami eredménye. Amíg ezek az egzisztenciális kérdések elintézve nincsenek, a kolozsvári piacon és a kolozsvári mézárszékben nem lesz addig hus.

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Méir Ááron Goldschmidt

Legutóbb azért jöttem hozzád, hogy hosszú időre isten hozzádot mondjak neked. Franciaországba megyek. Egy vagy más módon, eddigi tudásommal, vagy újabb tudás útján, melyet új működési körömben, erőmnek teljes megfeszítésével és akaratom minden latbavetésével el tudok sajátítani, meg fogom kísérni, hogy idegen földön tiszteletet vívjak ki magamnak, új hazában, ahol te és én szabadon élhetünk és ahol gyermekkorunknak és vallásunknak különbözőségeit mint a visszavonásnak valami égő faklyáját senki se dobja majd kettőnk közé. Fogsz-e addig várni, amíg halálomról, vagy boldogulásomról hírt hallasz? Akarsz-e addig rám várni szerelmesem?

Kinos jelenet volt közöttünk, hogy utoljára láttuk egymást. Csak magam indulatosságom fölött érzett megbánás maradt meg belőle és téged nem vádoltak semmiért. De elutasítást kétszeresen szükségessé tette. Hiszen ezt be fogod látni. Feleljél el a mi barátságtalan bucsuzásunk külsőségeinek emlékét, hallgass az én becsületes szerető szavaimra, — olyan lélekből fakadnak, aki téged örökre szeretni fog. Ugy érzem, elveszne lelkem is, ha téged elveszíténélek. Hiszek benne, hogy minden reménységem lelkem megnyugvása és minden boldogságom hozzád van kapcsolva, csak úgy, ahogy az emberek minden reménye a nap sugaras fényéhez és melegéhez kapcsolódik.

Bocsáss meg nekem mindazokért a bűnökért, melyeket nyomott kedvemben talán vékeztem ellened! Bocsáss meg nekem és szeres engem tovább is édes Thórá. Bizony, a te neved gyermekkoromban isten törvényeinek

neve volt előttem: isten végzete, hogy szereselek téged nagy szerelemmel, ő maga akarta, hogy véled egyesülve olyan világhoz tartozzam, amely gyermekkorom csöndes korán kívül esik.

Mutasd meg ezt a levelet édesapádnak és tégy boldoggá válaszával. Irj gyorsan, — őh, ha arra a boldogságra gondolok, hogy levelet kapok tőled! Olyan ez, mint akkor, mikor először kértem szerelmedet és lelkem felügyeit ajkaidra.

Irjál hamar és az isten megáldjon. Igen, én is megáldalak téged és mind azt a boldogságot, amit isten velem szándékol, — átruházom terád... Olyan szavak ezek, amikben titkos varázserő van — Te nem tudod. Apám áldott meg egyszer ezekkel. Hát így néked adom apai örökségemet, teljes szívemből adom tenéked én szerelmem!

HARMADIK RÉSZ

Első fejezet

A postakocsi áthajtott a sorompón és begördült Jákobbal Párisba. Kíváncsian kutató szeme az utcák és boulevardokon csak sétálókat, kereskedőket, teherhordókat, polgárokatonákat látott, — de sehol forradalmárokat. Az ültek nyitva voltak, a vásárlók ki és be övönlöttek, a nemzetőrség egy osztaga trombita és dobzó mellett, háromszínű zászló alatt ősegre vonult, de a járókelők úgy mentek el mellette, anélkül, hogy különösebb figyelemre méltónak. Hogy szaladt talált magának, új kiment a forradalom keresésére, — de sehol se találkoztott vele. Itt ott flashterkövek feküdtek halomban, alighanem barrikádokhoz használták, de az utcakövezők már dolgoztak rajta, hogy újra a földbe dömöcköljék. Valahol talált egy házat is, melyet a golyók megrongál-

A váradai békebankett

Schönfeld londoni főrabbi a vallásos zsidóság kötelességeiről

(Nagyvárad, jan. 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap számunkban megemlékeztünk arról, hogy a nagyváradai mizrachisták szombaton este palesztinai békebankettet rendeztek. A bankett lefolyásáról nagyváradai tudósítónk ezeket jelenti:

Nussbaum Sámuel a nagyváradai ortodox hitközség és a mizrachi szervezet elnöke, amióta a hitközség legutóbbi választásain a képviselőtestületbe általános többséggel a mizrachisták képviselői jutottak be, nagy energiával fogott hozzá egyrészt a hitközségi béke helyreállításához, másrészt a mizrachi szervezet reorganizációjához. A nagyváradai mizrachi Nussbaum Sámuel kezdeményezésére elhatározta, hogy a palesztinai erdélyi kolónia javára Nagyváradon legalább száz dunam földet gyűjtenek össze, a Keren Kajemet által elhelyezett hat száz persely számát pedig ezerre emelik. Hogy a nagy apparátussal megindított Keren Kajemet-akció mennél eredményesebb lehessen, a mizrachisták a hó 26-án szombaton este palesztinai békebankettet rendeztek a Metropol étteremben. A bankett rendező bizottsága lelkes hangú felhívásban közös Palesztina-munkára hívta fel Nagyvárad különböző táborokba küzdő zsidóságát, hogy a palesztinai béke gondolatát diadalra juttathassák. Sajnos a felhívás nem talált teljes meghallgatásra az ellenfél táborában és a kétszáz területes bankett résztvevői főleg a mizrachisták és cionisták táborából kerültek ki.

A bankett első szónoka, Nussbaum Sámuel ezekkel a szavakkal üdvözölte a megjelenteket:

— Tisztelt Uram! Üdvözlöm önöket, akik itt megjelentek. Béke az itt megjelentekkel, de ne essék bántódása a távolmaradottaknak sem. Mi békejobbot nyújtottunk a másik tábornak, de ugy látszik nincs aki a békejobbot elfogadja. Mi azért lankadatlanul haladtuk tovább a magunk elé tűzött cél felé, dolgozunk Palesztina felépítéséért és minden erőnkkel elősegítjük az erdélyi kolónia felépítését.

Beszél ezután a Keren Kajemet céljairól és az ortodox zsidóság kötelességeiről, akik Palesztinában a vallás szellemét akarják fenntartani.

Még mielőtt szavait befejezhette volna, egy küldöttség kíséretében megjelent a banketten dr. Schönfeld Avigdor londoni főrabbi, aki családi ügyben Nagyváradon tartózkodik. A főrabbi lelkes ovációk közepette emelkedett szólásra és ezeket mondotta:

— Tisztelt Uram! Nem hivatalos ügyben jöttem Nagyváradra. A hugom esküvőjére utaztam le. Három évvel ezelőtt még mint a mizrachi akció vezetője beszéltem Nagyváradon egy népgyűlés keretében. Azóta visszavonultam az aktív munkától. Visszavonulásom azonban nem jelenti azt, hogy

tak. De a kömivesek már dolgoztak rajta, hogy a kárt helyreigazítsák.

Jákob a francia népet kereste, azt a hatalmas népet, mely nemrégén ugyanezen az utcákon egy királyi trónust döntött meg, — csak sétálókat látott, akárcsak Koppenhágában, nyugodt, békés járókelőket. Kereste a nagy republikánus tömegeket, melyek az első pillanatra felismerjék benne a hozzájuk tartozót, — akik testvér gyanánt fogadják őt, — sehol se voltak. A járókelők részére nem volt ő más, csak egy a sétálók közül. Senki se figyelt rá, senki se törődött vele, — őrá, aki egész életboldogságát kockára tette, csakhogy hozzájuk siethessen, öhozzájuk, akik maguk is új boldogulást akartak teremteni maguknak.

Elment a képviselőházba. Itt már aztán hevesen, szenvedélyesen vitáztak — egy szó körül, a törvénynek egy betűje körül. Volt a törvényszék egyik tárgyalásán is: egy tolvaj fő őt ítélkeztek, aki a közbiztonságot veszélyeztette.

Szédült attól, ami szemé elé tárult. Ugy érezte magát, mint aki eladta lelkét a gonosznak — csalóka képért.

Oda akarta dobni magát az élet legvadabb hullámaiba, küzdelembe és veszélyekbe, hogy hírt, dicsőséget szerezzon... elment a hadügyminisztérium irodájába, hogy mint tisztet fölvegye magát, esetleg mint altisztet Algir részére, — mint idegen állampolgár, még katoná se lehetett!

Ide sietett viharzó vérrrel, megfeszülésre vágyó izmokkal és egyszerre csak azt látta, hogy semmittevésre van kárthatatva.

Bosszus, meggyötört gondolatai kétszeres erővel fordultak vissza Dániához és öhozzá, akit elhagyott.

(Folyt. köv.)

Palesztina szavonultam mert a vá az zsidóság a legalkalm

Ezut zsidóságát, bontakozás mert Pales pénzre és kell konce séget figye ténjék is, nem jelent jobbot el is hogy Pales hosszú röög befejezéséig

Az e kaját ezutá Salamon Bé tatták lend iskolakérdés várad cion szavakkal e amelyek pa Nemzeti Ot

Éjjel mellett ért

Hogyan t

Közt

vetéshez kell beadn telezettségt hivatából is büntessé lomás, hog fogadja, me hogy a f változatlan nagyotbra másban fel adót is nag hogy egy vizsgálati k

Keresk és iparosok társra, mer előirt utasít kül adhatják ban a kisl felhívni a k

A törv

ipari vállala

tiz és tizenk

amint a vá

vagy bankü

nem rótt hi

jövedelmek

tárgyalja és

lapítja meg.

szerint közs

iparkamarák

a 4-ik fejez

hatodik fejez

Ezen felül a

ben a törvén

rentabilitási

jelentékeny.

Ezeket

egyéni vallón

dik és külön

jövedelmek

dók be a vá

mesterség, k

eredő jövede

kisiparosok

negyedik, va

tandó-e meg

I. vagy II. r

vári kereske

kiadott tájék

nem nyújtott

olyan kézmű

nálával fol

I. rovatba és

használása né

vatba írják b

De mit

géperő berend

tekinthető-e é

és nagykeresk

közöt? Erre

levő magyar

Kelet tudósító
 ékeztünk arról,
 zombston este
 A bankett le-
 ket jelenti:

di ortodox hit-
 e, amióta a hit-
 viselőtestületbe
 képviselői ju-
 zozza egyrészt a
 másrészt a miz-
 A nagyvárad
 ményezésére el-
 kolónia javára
 földet gyűjte-
 elhelyezett hat-
 emelik Hogy
 Keren Kajemet
 essen, a mizra-
 este paleszti-
 etropol értemen-
 lelkes hangu
 kára hívta fel
 zsidóságát,
 diadalra juttat-
 teljes meg-
 a kétszáz teri-
 nizrachisták és

Szabam Sámuel
 megjelentek:
 a ösöket, akik
 antekkel, de ne
 ak sem. Mi bé-
 ornak, de úgy-
 gadjá. Mi azért
 gunk elé tűzött
 téseért és min-
 lyi kolónia fel-

met céljairól és
 akik Paleszti-
 antarantani.
 ette volna, egy
 a banketten dr.
 aki családi ügy-
 főrabbi lelkes
 ársra és ezeket

atalos ügyben
 üvőjére utaztam
 a mizrachi akció
 egy népgyűlés
 z aktív munká-
 jelenti azt, hogy

lgoztak rajta,

ste, azt a ha-
 gyanezeket az
 utótt meg, —
 Kopenhágában,
 teste a nagy
 az első pillá-
 ok tartozót, —
 — sehol se
 m volt ő más,
 se figyelt rá,
 aki egész élet-
 gyi hozzájuk
 k is új boldo-
 ak.

tt már aztán
 k — egy szó
 körül. Volt a
 : egy tolvaj
 ontságot veszé-

é tárult. Ugy
 két a gonosz-
 élet legva-
 és veszélyekbe,
 .. elment a
 gy mint tisz-
 mint altisztet
 ampolgár, még

megfeszülésre
 csak azt látta,
 atva.
 atai kétszeres
 hoz és öhozzá,

Palesztina felépítésének a munkájától teljesen vis-
 szavonultam. Csak azért mondtam le szerepéről,
 mert a vallásos zsidóságban nem találtam meg
 azt az áldozatkésztséget, amelyet Palesztina földje
 a zsidóságtól megkíván, holott Palesztina földje
 a legalkalmasabb a zsidó egység megteremtésére.

Ezután kéri a megjelenteket és Nagyvárad
 zsidóságát, hogy keressék továbbra is a békés ki-
 bontakozás lehetőségét a különböző pártok között,
 mert Palesztinának két dologra van szüksége:
 pénzre és emberanyagra. Az össziszidóság erejét
 kell koncentrálni a Palesztina-munkára. A vezető-
 séget figyelmezteti, ne ösüggedjen el bármi tör-
 ténjék is, mert ha a békejobbót kinyújtották, még
 nem jelenti azt, hogy az ellentábor a kinyújtott
 jóbort el is fogadja. Figyelmeztet arra mindenkit,
 hogy Palesztina súlyos áldozatokat követel és
 hosszú rögös ut viz az országépítés munkájának
 befejezéséig.

Az erdélyi kolónia és a Keren Kajemet mun-
 káját ezután Altmann Sámuel, Weisz Ödön Lipót,
 Salamon Benedek, Urán Mihály és Grünbaum mélt-
 tatták lendületes szavakkal. Mittelmann Sámuel az
 iskolakérdésről beszélt, dr. Váradi Ödön a nagy-
 várad cionista szervezet alelnöke pedig megkapó
 szavakkal esetelte a zsidóság évtizedes szenvedéseit,
 amelyek parancsoló szükségként követelik a Zsidó
 Nemzeti Otthon felépítését.

Éjjel tizenkét órákor a Hatikva hangjai
 mellett ért véget a bankett. b. zs.

**Hogyan töltse ki a kiskereskedő és kis-
 iparos adóvallomását?**

Irta dr. Harnik Mór

Köztudomású, hogy az 1924. évi adóki-
 vetéshez szükséges vallomásokot január 31-ig
 kell beadni. Mindenki igyekezzék tehát e kö-
 telezettségnek eleget tenni, nehogy az adóját
 hivatalból állapítsák meg és ezenfelül még meg-
 is büntessék. Igen, de hogyan történjék a val-
 lomás, hogy azt a kirovánál a bizottság el is
 fogadja, mert a tavalyiak közül alig hiszem,
 hogy a fixfizetéseiken kívül, valamelyiket
 változatlanul elfogadta volna. A jövedelmet
 nagyobbra állapította meg, mint az a vallo-
 másban fel volt tüntetve és ezen az alapon az
 adót is nagyobb összegekben rótták ki, úgy
 hogy egymást érték a felebbezések és felül-
 vizsgálati kérések.

Kereskedelmi társaságok, nagykereskedők
 és iparosok nem szorulnak bővebb felvilágosi-
 tásra, mert a törvény és az adóvallomásokon
 előírt utasítás alapján minden joghátrány nél-
 kül adhatják be vallomásaikat. Szükséges azon-
 ban a kiskereskedők és kisiparosok figyelmét
 felhívni a következőkre:

A törvény 4-ik fejezete a kereskedelmi és
 ipari vállalatok adóját a tiszta jövedelem nyole,
 tíz és tizenkét százalékban állapítja meg aszerint,
 amint a vállalat tisztán ipari, kereskedelmi,
 vagy banküzlet. Viszont „a más adókkal meg-
 nem rótt hivatásokból és foglalkozásokból eredő
 jövedelmek adóját”-a törvény hatodik fejezete
 tárgyalja és azt általában nyole százalékban ál-
 lapítja meg. A pótdadók a törvény 9-ik fejezete
 szerint községek részére három, kereskedelmi és
 iparkamarák részére egy és a megyék részére
 a 4-ik fejezet alá eső jövedelmeknél kétfő és a
 hatodik fejezet alá esőknél csak egy százalék.
 Ezen felül a *vállalati* adóhoz bizonyos esetek-
 ben a törvény negyvenkettő-ik cikke szerint
rentabilitási adó számíttatik, ami szintén eléggé
 jelentékeny.

Ezeknek megfelelően a negyedik számú
 egyéni vallomásban külön rovat van a negye-
 dik és külön rovat a hatodik fejezet alá eső
 jövedelmek bevallására és pedig I. alatt iran-
 dók be a vállalati és II. pont alatt a hivatás,
 mesterség, kézművesség, vagy foglalkozásból
 eredő jövedelmek. Kérdés most már, hogy a
 kisiparosok és kiskereskedők adója a törvény
 negyedik, vagy hatodik fejezete szerint állapí-
 tandó-e meg és hogy jövedelmeiket a vallomás
 I. vagy II. rovatába kell-e beírniok? A kolozs-
 vári kereskedelmi és iparkamara által tavaly
 kiadott tájékoztató erre nézve semmi irányítást
 nem nyújtott, azonban az idei különbséget tesz
 olyan kézművesek között, akik géperő felhasz-
 nálásával folytatják foglalkozásukat, akik az
 I. rovatba és olyanok között, akik géperő fel-
 használása nélkül dolgoznak és ezek a II. ro-
 vatba írják be jövedelmeiket.

De mit t-kintünk ebből a szempontból
 géperő berendezésnek? Egy varrógép ilyennek
 tekinthető-e és hol van a határ a kiskereskedő
 és nagykereskedő, illetve kereskedelmi vállalat
 között? Erre vonatkozólag tehát az érvényben
 levő magyar kereskedelmi törvény és az erre

vonatkozó joggyakorlat mérvadó. A kereske-
 delmi törvény szerint ugyanis olyan iparosok,
 akik csak mások által adott anyagok felol-
 gozásával foglalkoznak, ha üzletük a kisipar
 körét meg nem haladja, nem is tekintendők
 kereskedőnek, viszont a joggyakorlat szerint
 a csak *gőz- és villanyerőre* berendezett gépeket
 használó iparosok nem tekinthetők kisiparosok-

Szabadverseny, vagy védővám?

**Miért tiltakoznak Arad kereskedői a behozatali vámok felemelése ellen?
 Erdély és a regát harca. Az exportdíjakat kell csökkenteni**

(Kolozsvár, január 29. Az Uj Kelet tudó-
 sítójától.) Bratianu Vintila pénzügyminiszter-
 nek az Ugir küldöttsége előtt tett kijelentésé-
 vel Romániában is nyíltan megindult a harc,
 amely Magyarországon évtizedek óta folyik
 halálos elkeseredettséggel az ipar és a földbir-
 tok között. Nálunk ez a küzdelem főleg az
 erdélyi gyáripar harca az agrárius regá-
 tással, melynek az az érdeke, hogy olcsón
 jusson ipari szükségleteihez és a maga termé-
 keit kedvező feltételek mellett helyezhesse el.

**A pénzügyminiszter nyíltan a regát
 mellé állott,**

amikor kijelentette, hogy hajlandó a készter-
 mékek kivitelét támogatni, de a behozatali
 vámokat nem emeli fel, mert az országnak
 retorziótól kell tartani. Bratianu manchest-
 ristista álláspontja felel meg a kereskedők és a
 fogyasztóközönség érdekeinek is, akik a szabad
 verseny hívei. Ezért tiltakoztak az aradi keres-
 kedők a védővámok felemelése ellen, ami nem-
 csak azt jelentette volna, hogy a külföldön
 vásárló kereskedőnek

**sokkal nagyobb tőkebefektetésre volna
 szüksége,**

hanem azt is, hogy vállalnia kellett volna az
 ódiomot az árucikk drágulásáért, aminek
 tulajdonképpen a külföldi konkurrencia nélkül
 maradt ipar volna az oka. A kereskedőnek ér-
 deke, hogy olcsón kapja az árut és olcsón ad-
 hassa át a fogyasztásnak, ami a behozatali vá-
 mok felemelése mellett lehetetlen minden gar-
 ancia ellenére is.

**Szabadlára helyezték
 a csongrádi bombamerénylőket**

**Klebsberg miniszter szükségesnek tartja a numerusz klauzusz.
 Amerikai ellenőrt küld Budapestre a népszövetség?**

(Budapest, január 29.) Az Uj Kelet tudó-
 sítójától.) Klebsberg Kunó gróf közoktatás-
 ügyi miniszter a magyar nemzetgyűlés mai
 ülésén válaszolt az indemnitás feletti vita során
 elhangzott beszédekre. Először foglalkozott az
 állami színházakkal s bejelentette, hogy a Nemzeti
 Színház deficitjét az égise alatt létesülő Ka-
 maraszínház fogja megszüntetni. Az Operának
 mindig volt és mindig lesz deficitje akármily-
 len telt házak mellett is, mert horribilis
 kiadásai vannak, hogy kulturnívója megma-
 radjon.

A numerusz klauzusz elvben nem helyesli,

de gyakorlatilag elengedhetetlennek tartja,
 mert Magyarország nagyobb részét elvesztette
 s a lekapcsolt területek értelmisége így is ál-
 landóan odaözlönlik, holott a szellemi prole-
 tariátusnak gátat kell vetni, mert a mai vég-
 zett emberek sem találnak megfelelő elhelye-
 zést. Ha ezen a téren történtek is igazságtalan-
 ságok, azok a békeszerződés utáni helyzet fo-
 lyományai voltak. Klebsberg utal a B-listára
 tett tisztviselőkre, akik derék és kitűnő hiva-
 talnokok, mégis nagy tömegben el kellett őket
 bocsátani, mert a pénzügyi szanalás trianoni
 rendelkezései sa az államháztartás érdeke is úgy
 kívánja.

Azt, hogy a szegedi egyetemen a nume-
 rusz klauzusz ellenére is nagy a felekezeti arány-
 talanság, Klebsberg azzal indokolja, hogy a
 felvételre jelentkező keresztény hallgatók közül
 sokan elmaradnak, amíg a zsidók, ha felvételre
 jelentkeztek, teljes számban be is iratkoznak.

Szeged, január 29. A vádtanács ma a
 csongrádi bombamerénylet vádlottai közül Pi-
 roska Jánost, Sági Jánost, Forgó Ferencet és
 Sági Rókuszt szabadlára helyezte. A vizsgálat
 ugyanis megállapította, hogy

a merénylet főbújtója Fülöp Andor

volt hadnagy, a bombát pedig Bölönyi Miklós-
 nak kellett volna dobnia, de ő az utolsó pillá-
 natban visszaretent és ezért Simkó László vál-
 lalkozott a büntetettre.

Budapest, január 29. A „Daily Telegraph“

nak és a kereskedő és iparos, aki nagyobb-
 számú segédet tart. Ezek alapján a kisiparos-
 nak (kézműves) és kiskereskedőnek a vallomás
 II. rovatát kell kitöltenie és akkor legalább
 saját maga fog alapot szolgáltatni arra, hogy
 a bizottság őt, amint tavaly történt egyes ese-
 tekben, a speciális bizottság elé állítsa adójá-
 nak kirovása végett.

Arad kereskedőinek öntudatosságát bizo-
 nyítja, hogy korán felismerték azt a veszedel-
 met, melyet a védővám jelent a kereskede-
 lemre mint foglalkozási ágra. A valutáris ár-
 hullámzásokból származó drágaságért is a ke-
 reskedőt okolják, ha az előállítási költségek
 emelkedése miatt a belföldi gyártmányok megdrá-
 gulnak, azért is a kereskedőt hibáztatja a kö-
 zönség, minthogy vele van közvetlen érintke-
 zésben. A kormány is a kereskedőket üldözi a
 drágaságért, amikor uzsorabíróságokkal és szí-
 goru bírságokkal köti meg az árak természetes
 kialakulását. Az aradi kereskedők

kereskedői reputációjukat féltik

a drágulással járó védővámoktól, amelyekre
 szerintük az iparnak nincs szüksége, mert ipart
 fejleszteni nem vámprotekcióval, hanem szabad-
 kereskedelemmel és szabadversennyel lehet
 csupán.

A kereskedelem érdekeinek nem felel meg
 a védővámos politika azért sem, mert a keres-
 kedelemmel már olyan széles néprétegek fog-
 lalkoznak, hogy maguk is fogyasztók, akiknek
 természetesen mennél olcsóbb árura van szük-
 ségük. Nagyon valószínű tehát, hogy Arad pél-
 dáját a többi városok kereskedői is követni
 fogják és közös érdeküknek megfelelően közös
 akciót indítanak a behozatali vámok bármilyen
 felemelése ellen. Es ebben a kérdésben érik el
 ütközőpontjukat az ipar és kereskedelem ér-
 dekei, melyek elfogadható összegegyeztetését kü-
 lön vámpolitikai szerv nélkül el sem lehet
 képzelni.

Értesülése szerint a népszövetség budapesti fő-
 megbízottja William Harding a washingtoni
 Federal Reserve Board tagja lesz, akinek az a
 feladata, hogy az újjáépítő kölcsön tervezete
 értelmében

felügyeljen Magyarország államháztartására.

Bukarest, január 29. A „Dimineata“ ér-
 tesülése szerint a román kormány ratifikálás
 végett megkapta a népszövetségnek Magyar-
 országot kölcsönére vonatkozó jegyzőkönyvét,
 amely lepecsételve érkezett és csak a jelenlegi
 párisi tárgyalások befejezése után lehet fel-
 bontani.

Budapest, január 29. Jánossy Zoltán meg-
 semmisített mandátumára tegnap megkezdődött
 a választás Debrecenben. A választáson eddig
 Nagy Vince vezet, utána Magos, majd Handl
 következnek.

Rakovszky belügyminiszter kijelentette,
 hogy az egész állami élet perspektíváját nem
 lehet egyedül az atrocitások szempontjából meg-
 világitani. Beszédét három részre osztja: a rég-
 multban, a közvetlenül a kommün utáni idők-
 ben, a közelmúltban történt és a jövőben tör-
 ténendő események vizsgálására. A közvetlenül

**a kommün után történt eseményekért
 amnesztiát kell adni,**

mert lehetetlen, hogy valakit hazafias felbuz-
 dulásban elkövetett bűncselekményekért elítél-
 jenek. Ha nem lett volna Szamuely, nem lett
 volna Orgovány és ha nem lett volna Návay-
 gyilkosság, nem lett volna Somogyi és Bacsó-
 gyilkosság sem. Az októberista elem uralkodása
 bizonytalanná tette a polgárság magatartását,
 melyet azonfelül rendkívül elerőtlenített vezé-
 rének (Tisza Istvánnak) a forradalom első nap-
 jaiban történt meggyilkoltatása.

A közelmúlt eseményei — folytatta Ra-
 kovszky Iván — azt igazolják, hogy

a konszolidáció előrehaladt.

Azok a fantasztaák, akik azt hiszik, hogy csak
 ők tudják megmenteni az országot és kísérle-
 tetés közben összeütközésbe jutnak a törvé-
 nyekkel, elveszik büntetésüket.

Hainisch osztrák köztársasági elnök a fajvédelemről

„A fajvédelmi mozgalom nem egyéb, mint antiszemita lázítás. A zsidókat nem lehet másodosztályú polgárokká súlyosítani

(Bécs, jan. 29. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A „Pester Lloyd“ bécsi munkatársa beszélgetést folytatott Hainischsal, az osztrák köztársaság elnökével, aki többek között a fajvédő ébredésről és az antiszemitizmusról is nyilatkozott:

A köztársaság elnöke ezeket mondotta:

— Ausztria vezetőköreiben éppen úgy, mint a lakosság széles rétegeiben nem érezhető Magyarország ellen semmiféle gyűlölet, sőt mondhatom, hogy őszinte szimpátiával találkoztam mindenfelé. Nem tagadom, hogy

a burgenlandi események

annak idején magyarellenes hangulatot okoztak. A soproni kérdést meg lehetett volna felkelés nélkül is oldani. Azt hiszem ma, már Magyarországon is másként ítélik meg az akkori felelőtlen elemek tulajdonságait. Ha itt-ott még akad nálunk egy-egy ellenszenves hang Magyarország ellen, akkor ezt vissza kell vezetni azokra a jelenségekre, amelyek még ma is megtalálhatók Magyarország nyilvános életében és amelyeket tudtommal a budapesti kormánykörök és előkelő politikusok, sőt

a magyar nép javarésze ép jogy elítéli

mint a civilizált külföldi.

A fajvédőmozgalomról Hainisch ezeket mondotta:

Felelős-e a Sfatul a kormány gazdasági politikájáért?

Egy nyilatkozat utóhangjai. Az aradi Sfatul nem bizalmatlan a központ iránt

(Kolozsvár, jan. 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet számainak egyikében foglalkozott az aradi kereskedők állásfoglalásával a kereskedőosztály létezését érintő három fontos kérdést, a spekulatörvényt, a forgalmi adót és a kereskedelem szabadságát illetően. Közölték Cristea Dimitrie bankfőpénztárnok, a Sfatul Negustoresc aradi csoportja titkáranak nyilatkozatát, aki bizonyos kritikát gyakorolt a bukaresti kongresszusról és annak következményeiről. Ez a nyilatkozat élénk vitát váltott ki, amelynek befejeztével Cristea Dimitrie ma levélben fordult az Uj Kelethez, amelyben álláspontját revidálja. A levél így hangzik:

„Szavaimat sajnálatosan félreértette a közönség. Nem mondtam azt, hogy Arad kereskedői nincsenek megelégedve a Sfatul kongresszusának eredményével, de mondtam azt, hogy a kongresszus munkájának ma még nincsen kielégítő eredménye. A bukaresti kongresszus az egész ország kereskedelmének imponáló és erőteljes megnyilvánulása volt és a kongresszus határozatait a legilletékesebb körök is respektálták és ha ennek még nem adták látható jelét, a kongresszus hatása a kormány gazdasági politikájának megváltozásában már is megnyilvánult. Constantinescu Tancred miniszter ur nyíltan a spekulatörvényt fentartása ellen foglalt állást és mint kijelentette, csak addig tartja fenn,

Mi az igazság a francia kölcsön ügyében?

Minisztertanács előtt az új törvényjavaslatok. Hivatalos jelentések és lapkommentárok a francia kölcsön meghiusulásáról

(Bukarest, január 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt minisztertanács volt, amelyen Mosoiu tábornok közmunkaügyi miniszter ismertette a vizierök kihasználásáról szóló javaslatát, majd a közigazgatási reform került sorra, amelynek főbb elveit megállapították. Azután Tancred Constantinescu folytatta az állami üzemek kommercializálásáról szóló tervének ismertetését, amelyet a pénteki minisztertanácson folytatni fog. A tanácskozás után a Bratianu Jonel elnökletével ülést tartott a közigazgatási reformot előkészítő bizottság, amely elhatározta, hogy a reformjavaslatot a jövő héten a parlament elé terjesztik.

Az „Adeverul“ a miniszterelnökhöz rendkívül közelálló körökből úgy értesül, hogy a kormánynak azon elhatározását, amely szerint az állami petróleumjárdékot el fogja árvereztetni, úgy kell tekinteni, mint feltétlen bizonyítékát annak, hogy a kormány a jelenlegi körülmények között lemondott arról, hogy külföldön próbáljon kölcsönt szerezni.

— Ugyanezen körök — írja az „Adeverul“ — kijelentették, hogy a miniszterelnök a körülmények diktálta egyetlen helyes politikát követi, amennyiben nem akar gazdasági és pénzügyi téren semmiféle megkötöttséget vállalni Franciaországgal vagy Angliával szemben, hanem megvárja a két állam jelenleg eléggé barátságatlan viszonyának tisztázását.

— A fajvédőteória tudományosan époly hamis, mint amilyen ostoba a praktikus életben. Az egész fajvédelmi mozgalomban nem látok egyebet, mint antiszemita lázítást, ez pedig kulturálmában abszurd és káros. A zsidókat, akik őszintén dolgoznak és helyüket a gazdasági és szellemi élet terén tisztességesen betöltik, nem lehet erőszakkal háttérbe szorítani, nem becsületes dolog jogaikat elkobozni és őket másodosztályú polgárokká súlyosítani. Ausztriában is vannak antiszemita, de ezek nem olyan bornirtak, hogy fel ne ismernék a zsidók képességeit. Ezek soha nem fogják elvitatni a zsidóknak politikai és kereskedelmi életre való rátermettségét.

— Megemlíthetem, hogy én magam

zsidó embert akartam pénzügyminiszteré kinevezni

és amikor ez nem sikerült, (magánviszonyai okozták ezt) akkor bevontam őt a minisztériumban való közreműködésre.

— Különben is Ausztriában két miniszter van, akiknek ereikben zsidóvér lüktet. Vajjon értett ez Ausztriának? Dehogy! Megállapíthatom, hogy a két ember munkája csak hasznot hajtott az országnak.

is szavazta és már a szenátus előtt fektette a javaslat. Románia nagyon jól ismeri Franciaországnak az újabb időben keletkezett pénzügyi nehézségeit és takarékosági politikáját. Ez okozta, hogy a szenátus késéssel a kölcsön megszavazásával. Francia körök csodálkoznak azon, hogy az angol sajtó, amely ellene volt a kisantant államainak nyújtott kölcsönöknek, most az esetleg ép a támadásai következtében bekövetkezett helyzetet is kritizálja.

Ó, az a pénzkrisis!

Panaszkodik a mérleges ember. A kövér hölgyek bizalmasa. Mikor virágzik a szakma?

(Kolozsvár, január 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Piata Unirei és a Calea Regale Ferdinand sarkán áll a furcsa alkotmány. Kerekéken tolható, rá kell állni és akkor azonnal kiderül, milyen súlyt képviselünk, eltekintve azt a súlyt, amit szellemünk reprezentál.

Nagy tömeg állja körül az utcai mérleget. Gyerekek, akik bámulatosan találják a technika ilyen hallatlan fejlettségét. Tisztelettel, néznek a fehér gépre, amelyre nem kell kilókat és öt-kilókat rakni, mint a fűszeres szokott, amikor a kis fiuk a tavasz és őszi elején lemennek megmérni magukat. Rá kell állni és egy rudról le lehet olvasni a súlyt. Néha, ha a mérlegesnek jó kedve van, ingyen méri le kis csodálkozóit és a gyerekek örömtől ragyogó arccal újságolják otthon:

— Mama, harminckét kiló vagyok.

Két lejbe kerül a mázsálás. Bizony gyenge üzlet. Sokan nézik az üzlet működését, de kevesen reflektálnak rá, hogy két lej ellenében tisztában legyenek súlyviszonyaikkal. Panaszodik is a tulajdonos:

— Nagyon rosszul megy kérem most ez a foglalkozási ág, tönkretesz a pénzkrisis. Az emberek nagyon meggondolják, mielőtt kiadnak két lejt. Régi vendégeim elmaradnak, újabbak nem igen jönnek. Ha a vasárnap nem volna, régen el kellett volna adnom a mérleget.

— A vasárnap nagyon jó nap. A falusi népszerű lemerétni magát. Olyankor alig győzöm. Van néha, délután, szép időben hetven-nyolcvan kuncaftom. Bucsunapokon megy az üzlet. Sorban állnak az emberek és szakadatlanul dolgozik az én kis masinám.

Szeretettel nézi a gépet, megsimogatja, mintha meg akarná köszönni a vasárnapi hetven-nyolcvan vendéget és a szorgalmas munkát a bucsunapon.

— Nyáron van az igazi szezon. Kimegyek a sétátérre, oda ömlik a nép, vasárnap délután a lányok mind leméretik magukat, néha kétszer is. Tavaly csak egy lej volt a mérés díja, mégis megkerestem egy nyári hónapban két-három ezer lejt.

— Nagyon pontosan mér. Vannak állandó vendégeim, akik minden elsején jönnek és jegyzik mindig az eredményt. Én nagyon diszkrét vagyok, hölgyek súlyát soha el nem árulom senkinek. Sok előkelő hölgynek vagyok így a bizalmasa.

Fiatalkorú közeledik. Egymásra néznek, olvassák a taxit, kivesszik a négy lejt és egyszerre állnak fel a mérlegre. Együtt méretik magukat. Örömtől pirul ki az arcuk, amikor meghallják, hogy összsúlyuk kilenvenkét kiló.

— Másfél kilót híztunk — mondják boldogan.

A mérleges utánuk néz és fejszóvalva mondja:

— Csak ez a pénzkrisis ne volna...

Végetért az angol vasutasztrájk

London, január 29. A vasutasok sztrájkját elsimitották. Ma reggel a mozdonyvezetők és fűtők egyrésze munkába állott. A vasúti forgalom egy-két napon belül teljesen helyreáll.

Balfour véleménye a Macdonald-kormányról

London, január 29. Balfour lord levelet intézett a konzervatív párt üléséhez. Levelében megállapítja, hogy a liberálisok és konzervatívok között nem annyira a különböző politikai hitvallásból, hanem pártkérdésről keletkezett a nézeteltérés. Ez eredményezte aztán, hogy a szabadelvűek az alsóházban olyan pártot segítettek hatalomra, melynek legkevésbé van joga ahhoz, hogy az ország nevében beszéljen.

— A lengyel bankjegyinflációt megszüntetik. Varsóból jelentik: A lengyel kormány a lakossághoz intézett felhívásában közli, hogy a bankjegyinflációt február elsejével megszünteti.

— Befagyott a Duna. Bukarestből jelentik: A Duna Ghiurghiutól egész a Fekete-tengerig be van fagyva. A közlekedés szánokkal történik.

* Kirándulásnál nélkülözhetetlen a Diana sósborszesz, izmaink legjobb ápolója. Ügyeljünk a Diana névre.

Az Uj Kelet napila Szerkesztők: Szerkesztő: Az Uj Kelet jelölés: Előfizetési és felíró: Romániában Rador hirdeté

— A Bukarestből résztvevett az tisztelőten.

— Zár jelentik: A rökben úgy vissza akarja karésti magy derváryt nev nem kapott

— A Magyar Orv tartott, amel hátrányairól szár titkár b

— Uj

A kolozsvári újabb változá beszüntette a a kerületi re közöljenek. H

désre okot a tisztviselő és közül eddig o ezért a rendő revizió alá ve már a jövő h alakulnak. Ez

járni s ahol elrekvirálható revizió alá fo törjék azt a l talan panasz

— Uj restből jelentik heten érkezik

— Ipar

a magas vár törvény, mint különböző cim vásra. Ez a s muma. Kolozsv

ahol a kereske kívül ezzel a r detlenség ker nagy, hogy mo

Az adóbizottság leges lakkberek ki adót és a való védekezés vtségét és a ke

ben jogorvoslás adók szövetsége megy Kolozsvár

— Nyolc

Bukarestből jel óras késésekkel rendesen indul osikkal, mert a közül kétszáz v

— Egym igazgatókat. B

jelentik: A bört a brassói és kra sét. Hir szerint jöttek a nyomár ügyi vezérigazga vezető bizottság összes fogházaira tek jelentések.

— Halál

nyolcvannégy éve — A kolo leté. A kolozsvá pol tanácselnök Lember József totta feltüntetni büntetésre ítélté mérszarost, aki a gáiban adta, öte büntetésre, Kiss a tejjel uzsorásko itélték.

HIREK

— Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Romániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (Buenrestiti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

— **A királyné anglikán istentiszteleten.** Bukarestből jelentik: Mária királyné tegnap résztvett az anglikán templomban tartott istentiszteleten.

— **Zichy Rubido távozik?** Bukarestből jelentik: Az „Adeverul” szerint diplomáciai körökben úgy tudják, hogy a magyar kormány vissza akarja hívni báró Zichy Rubido Iván bukaresti magyar követet és helyébe gróf Khuen Héderváryt nevezni ki. A külügyminisztérium egyelőre nem kapott erről értesítést.

— **A Magyar Orvosszövetség ülése.** A Magyar Orvosszövetség 29-én est hat órakerületi ülést tartott, amelyen dr. Veress az új orvosi díjazás hátrányairól beszélt, majd meghallgatták dr. Koleszár titkár beszámolóját.

— **Ujra megkezdik a lakásrekvirálásokat.** A kolozsvári lakásrekvirálás ügyében ma délelőtt újabb változás történt. A rendőrprefektúra egyelőre beszüntette az újabb lakásrekvirálásokat s eltiltotta a kerületi rendőrségeknek, hogy kiszállásokat eszközöljenek. Hír szerint erre az ideiglenes intézkedésre okot az adott, hogy ezernyolcszáz állami tisztviselő és katonatiszt igényelt lakást s ezek közül eddig csak négyszázat elégitettek ki. Éppen ezért a rendőrprefektúra elhatározta, hogy szigorú revízió alá veszi a kolozsvári lakásokat. Tervszerint már a jövő héten minden kerületben bizottságok alakulnak. Ezek a bizottságok házról-házra fognak járni s ahol nélkülözhető szobákat találnak, azokat élrekriválhatónak fogják minősíteni. Ugyazint revízió alá fogják venni a lakászsorát, amely ellen már számtalan panasz érkezett a hatóságokhoz.

— **Uj japán követ Bukarestben.** Bukarestből jelentik: Japán új romániai követe a jövő héten érkezik a fővárosba.

— **Ipari és kereskedelmi érdekeltségek a magas városi adók ellen.** Az új városi adótörvény, mint ismeretes, módot ad a városoknak különböző címeken harminc százaléki való adókirovásra. Ez a szám azonban a megadóztatás maximuma. Kolozsvár ama kevés városok közé tartozik, ahol a kereskedőket és iparosokat egyéb adókon kívül ezzel a maximális adóval sújtják. Az elégedetlenség kereskedők és iparosok körében olyan nagy, hogy most már komolyabb akcióba kezdtek. Az adóbizottságnak ama gyakorlata, hogy a tényleges lakbérek duplája, sőt háromszorosa után vetik ki az adót és az adóselelmek sok más módja ellen való védekezés arra indította a Munkaadók Szövetségét és a kereskedelmi kamarát, hogy Bukarestben jogorvoslat kérjenek. Ecélből holnap a munkaadók szövetsége és a kamara részéről bizottság megy Kolozsvárról Bukarestbe.

— **Nyolc-tíz óras késések a vonatoknál.** Bukarestből jelentik: Ma éjjel a vonatok nyolc-tíz óras késésekkel érkeztek a fővárosba. A vonatok rendszeresen indulnak, azonban redukált számú kocsikkal, mert a bukaresti pályaudvar kocsiparkja körül kétszáz vasutikocsi javítás alatt áll.

— **Egymásután függesztik fel a fogházigazgatásokat.** Bukarestből jelentik: A „Dimineata” jelenti: A büntetőügyi vezérigazgatóság elhatározta a brassói és krajovai fogházigazgatók felfüggesztését. Hír szerint különböző szabálytalanságoknak jöttek a nyomára. A Jonescu Maritta volt büntetőügyi vezérigazgató ellen lefolytatott vizsgálatot vezető bizottság kiterjeszti a vizsgálatot az ország összes fogházaira, mert számos visszaélésről érkeztek jelentések.

— **Halálozás.** Özv. Hermann Lipótné nyolcvannégy éves korában Szilágysomlyón elhunyt.

— **A kolozsvári törvényszék úzsoraitétele.** A kolozsvári törvényszék ma délelőtt Xantopol tanácselnök elnökletével úzsorajegyeket tárgyalt. Lambert József kolozsvári bérkocsis, aki elmulasztotta feltüntetni a bérkocsisárifát, ezer lej pénzbüntetésre ítélte el. Kleinfeld Mózes szászfenesi mézáróst, aki a húst a maximális áron jóval drágábban adta, ötezer lej fő- és kétezer lej mellék-büntetésre, Kiss János kajántói kereskedőt, aki a tejjel úzsoráskodott, négyezer lej pénzbüntetésre ítélte.

— **Reiner volt főherceg — bankvezér.**

Bécsből jelentik: Közgazdasági körökben sokat beszélnek most a fiatal Reiner főherceg közgazdasági tevékenységéről. Reiner az összeomlás után nem hagyta el az országot, letette a köztársasági hűségkürt, Bécsben maradt és a számára meghagyott birtok jövedelméből élt. Eleinte sporttal foglalkozott, egyike lett a legjobb motorkerékpárosoknak, most azonban közgazdasági téren keres érvényesülést. A főherceg a Kahlenberg-vasút részvénytársaság részvényeinek jórészét megszerezte, bekerült a nevezett vállalat felügyelőbizottságába. Ebben a minőségében ismerkedett meg dr. Braun-Stamfesttel, aki mint régi közigazdász utbaigazítással és tanácsal szolgált a volt főhercegnek. Reiner Habsburg újabb ipari vállalatok iránt érdeklődik és erről az új ténykedéséről így nyilatkozott egy újságíró előtt: „Braun-Stamfest egyszerű szímatu ember és jól megérzi, hogy milyen ipari vállalkozásokat érdemes létrehozni. Biztos látása és szerencsés keze van, ami manapság éppen annyit ér a közgazdaság terén, mint egykor a szarvasvadászaton. Mondhatom, hogy az elnök sikerei mindenkor neki adtak igazat. Nagyon örülök, hogy ennek a nagyszabású embernek közelébe jutottam és tőle tanulom meg a közgazdasági élet csiníjbinját.” A főherceget pénzügyi körökben is nagyon kedvelik és nevét már mint egy nagyobb bankvállalat vezérigazgatóját emlegetik.

— **Uj gépgyár Beeskereken.** Zágrábból jelentik: Tízmillió dinár alaptőkével, amelynek javarészt az Amerikában élő szerbek adták össze, gépgyárat létesítenek Nagybeeskereken. A részvényesek között több belgrádi és beeskereki kereskedő van érdekelve.

— **Ítélet az ifjúnok perében.** A VI. hadtest hadbírósa ma délelőtt hirdette ki ítéletét a kommunista ifjúnok perében. A vádat ezelőtt öt hónappal harminc ifjúnok ellen indították meg. Időközben négy vádlott ellen megszüntették az eljárást, a szabadonbocsátott, de továbbra is vizsgálat alatt álló vádlottak közül hatan külföldre távoztak, úgy hogy a tárgyaláson mindössze husz vádlott jelent meg. Es pedig: Orosz Miklós, Baga János, Hass Béla, Friedmann Mátyás, Lövinger Adolf, Márton József, Kiss Gyula, Keresztes Jenő, Bende Margit, Biener Jenő, Goldstein Herman, Ordentlich Adolf, Gábor József, Fischer Farkas, Nagy Ferenc, Rosenfeld Jenő, Breiner Jakab, Salamon Lajos és Bernáth Lajos. A mai tárgyaláson befejezték a tanúhallgatásokat s a vád- és védbeszédre került a sor. Az ügyész teljes egészében fentartotta vádját. Rámutatott arra, hogy a vádlottak titkos összejöveteleken Románia érdekei ellen törtek, vagyis Oroszország javára megakarták bontani a belső rendet. Dr. Fabius István védő ezzel szemben tulzottnak nyilvánította a vád ama állítását, hogy a vádlottak bármilyen büncselekményt követtek volna el és hogy veszélyeztették akár Romániát, akár a polgári társadalom nyugalomát. Beszédének folyamán kimutatta, hogy a vádlottak egyszerű szocialisták, akik a Trancu Iasi-féle törvényben is biztosított jogok alapján szervezkedtek csupán és kulturális előadásokat hallgattak. Kijelenti, hogy Cosbucot, a kiváló román költőt ő egyáltalán nem tartja forradalmárnak és a vádlottak azzal vannak vádolva mégis, hogy Cosbuc verseit szavalták. A bíróság ezek után kivezettette a vádlottakat és ítélethozatalra vonult vissza. Körülbelül fél órai tanácskozás után a következő ítéletet hozták: Székely Józsefet, Weiszmann Márkolt, Hajdu Gyulát 1—1 évi börtönre, Wolff Kapelt, Jakab Miklóst 2—2 hónapi börtönre. Ezek az elítéltek azonban külföldön tartózkodnak. Orosz Miklóst és Baga Jánost 2—2 hónapra, Friedmann Mátyást pedig 1 hónapra ítélte. A többi vádlottat pedig felmentette.

Olcsó könyvcsoportok

(Második sorozat)

Százhuszonötletjes csoportok: I. Biró Lajos: Baziói zsidók, Sas László: Isten lábánál, Goldmann: A zsidó nemzet követelése, Lichtbein: A zsidó Palesztina felépítése, Bernstein: Zionizmus, Dosztojevskij: A zsidókérdés. II. Karinty Frigyes: Vitéz László színháza (jelenetek), Ewald: Szulamit kertje, Seroa Matild: Levágott kéz, Cervantes: Felszarvazott aggyastán, Antal-Becsiki: Verseskönyv, Konrad: Football abc.

Százötvenletjes csoportok: I. Lakatos László: Atyám (ifjúsági regény, köve), Wassermann: Fuchs Renata (két kötet), Kaczér Illés: A vakember tükre, Osias: Herzl Tivadar. II. Szép Ernő: Kétfelől angyal, Gyárfás: Orfeum, Krudy Gyula: A nagy kópé, Lesznay; Eltévett litániák, Lanzberger: Kacagás Bajazzo.

Csomagolás, portó, utánvételezés költsége a megrendelőt terheli.

UJ KELET könyvsztyála

— **Rablótámadás fényes nappal Prágában.**

Prágából jelentik: Vakmerő rablást követtek el az elmúlt szombat délelőttjén a város egyik legforgalmasabb helyén. A Petsek-bankház szolgálja, Fleischmann, a főpostával szemben levő pénzügyminiszteri bankhivatalba ment, ahol cége számára 10.000 dollárt, 29.000 cseh koronát és husz értékes részvényt vett át. A szolgálja pénzt és az értékpapírokat aktatáskába helyezte és visszaigyekezett a bankházba. Amint kilépett az utcára, egy férfi hozzálépett és figyelmeztette, hogy a kabátja bepíszkolódott. Fleischmann önkéntelenül lehajolt. E pillanatot az idegen arra használta föl, hogy kiszakítsa Fleischmann kezéből a táskát és átnyujtsa mellette álló cinkosának. A következő pillanatban a két gonosztevő futásnak eredt. Fleischmann utánuk vetette magát és a járőrelők segítségével sikerült elfognia azt a férfit, aki megszólította. A másiknak sikerült elmenekülnie. A letartóztatottól a rendőrség megállapították, hogy Anton Cenfinek hívják, mechanikus, Rómában született és Milanóban él hosszú ideig. Előző nap jött Bécsből Prágába, ahol a Zivnostenska Banka pénztáránál osztrák pénzt váltott be. Minthogy Bécsben három nappal előbb Marisch Adalbert szolgálja ellen az „Österreichische Sparkasse” épületében hasonló rablótámadás történt, föltehető, hogy azt is Cenfi és bűntársa követte el. A bécsi és prágai rendőrségek a nyomozást erélyesen folytatják.

— **Uj rend a rendőrségen.** Gritta rendőrprefektus rendeletet intézett a kerületi parancsnokokhoz, amelyben kötelességüké teszi azt, hogy minden reggel jelentést tegyenek a központi rendőrségnek. Eddig a kerületi parancsnokok tudta nélkül a rendőrprefektus küldte ki a rendőrkaszárból az őrszemeket és őrzárakat a különböző kerületekbe. A rendőrszemek csak a központnak tartoztak jelentést tenni és csak innen kérhettek segítséget. Gritta prefektus új intézkedése szerint ezentul bizonyos számú rendőrsztagot és egy tiszthelyettest mint parancsnokot vezényelnek ki a kerületi parancsnokok rendelkezésére. Ezek fogják aztán beosztani az őrszemeket, akik a legkisebb eseményről is tartoznak jelentést tenni a tiszthelyettesnek, aki viszont a kerületi parancsnokot értesíti. A központi rendőrséget a kerületi parancsnokság fogja informálni.

— **Dobrogeanu Ghereát letartóztatták.**

Bukarestből jelentik: Pauker mérnököt, az ismert vállalkozót, ak néhány hete kommunizmus vádjá miatt letartóztatásban van, a vacaresti fogházból tegnap átkisérték a katonai ügyészségre. Dobrogeanu ismert kommunista vezér, aki Paukernek jó barátja, félrevezette az örököt és azt mondotta, hogy barátja, Cristea őrnagy, királyi katonai ügyész küldte, hogy a mérnökkel beszéljen. A porkoláb hitt Dobrogeanunak és bevezette őt Pauker cellájába. Véletlenül Cristea őrnagy épp akkor inspicálta a katonai ügyészségi fogházat és Dobrogeanut Paukernél találta, mire azonnal elrendelte letartóztatását.

— **Rendőri hírek.** A kolozsvári ügyészség fogházából Pop Stefan többször büntetett betörő megszökött. — Zilahon betörték Dobrescu alezredes lakására és elloptak egy aranyórát, arany pénzt, aranyláncot, briliáns- és zefírgyűrűt, három gyémánt tüt és egyéb ékszereket ötszáz ezer lej értékben. A zilahi rendőrség szerint a tettes minden valószínűség szerint Kolozsvárra szökött. — A vlaslui fogházból megszökött Marin György, akit emberélesért hat évi fegyházra ítéltek.

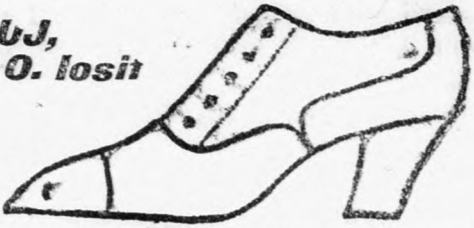
* **Szenzációs tízmillió lopás az expresszvonaton.** A bűnügyi világkrónikában példátlan eset történt tegnap a bukarest-cluj expresszvonaton. Egy nagystílusú nemzetközi tolvajbanda, állítólag külföldi megbízásból, az expresszvonat podgyászokocsijából elrabolta a 10.000.000, azaz tízmillió lej értéket képviselő „Teodora” című filmremekművet. A podgyászokocsi vezetőjének vallomása szerint az eset így történt: Amikor az expresszvonat a prahovai hidon rogott át, a hid ivéről két férfi ugrott a podgyászokocsi tetejére, ahonnan egyenesen a kocsihoz hatoltak s mialatt az egyik revolvert szegzett a kocsi vezető mellé, a másik teljesen idegenszerű kijetéssel a „Teodora” filmet követelte. Majd a filmet tartalmazó vasládát villámgyorsan kidobta a kocsihoz. Többre a kocsi vezető egyáltalán nem emlékezik, mert a marcona férfi egy üvegcsét tartott az orra alá, melynek tartalmából szippantva elvesztette eszméletét. A legszelesebbkörü vizsgálat eddig semmit sem tudott kideríteni. Az összes határállomásokat értesítették az esetről. Érthető kíváncsisággal várjuk ennek az óriási értéknek további sorsát.

* **Ha gummi-óvszert vásárolunk, ne fogadjunk el mást, csak „Ollá”-t.**

RÓTH cipész

CLUJ,
Str. St. O. Iosit

volt
Szép-
utca

Leszállított
árak!

HARISNYA,
KEZTŰ ÉS
KÖTŐTÁRU
KÜLÖN-
LEGESSÉGEK
EREDETI
GYÁRI ÁRBAN
ÁRUSITTAT-
NAK

BLATT

Leszállított
árak!

KÖTÖTT-
SZÖVÖTT
ARUHÁZA
CLUJ
KOLOZSVÁR
FÖTÉR 13.
SZÁM
ALATT

Állami tisztviselőknek külön engedmény!

Róka, kelme, Szörmfestés,
vegytisztítás legszebb kivitelben
a
KRISTÁLY
nál Cluj. Telefon 500. Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban

Ha művészi kivitelű
butort, zongorát
akár venni, ne sajnálja az utat
Marosvásárhelyre
SZÉKELY ÉS RÉTI
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermelt
sztelosok furnirszerűségeit legolcsóbban itt szerezhetik be

Saját érdekében győződjön meg, hogy butorait mégis csak
Házassulandók figyelmébe
Fischer Albert és Társa
cégnél szerezheti be a legolcsóbban.
Figyelni a címre!
A
Gyári lerakat Cluj, Calea Regele Ferdinand 61. sz.
Telefon 5-79 Gyártelep: Gherla

Valutát és Devizát
a legolcsóbban ad, a legmagasabb áron vesz a
Kereskedelmi Hitelintézet
Kolozsvár, Fötér 20. Telefon 40 és 228

NE FÉLJEN!

KÖZGAZDASÁG

Beszüntették a szállodai rekvirálásokat
Ujra van muzsika a kávéházakban. Az új italmérési rend

(Kolozsvár, január 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyváradi vendéglőskongresszus, amely néhány héttel ezelőtt zajlott le, nemcsak szakmai vonatkozású határozatokat hozott, általános ipari és kereskedelmi kérdésekkel is foglalkozott és feltárta a kereskedelmi és ipari élet sok sérelmét. Mindezeket csoportosítva beadványban leszógezték, amelyet Décei Lázár Aurél, a vendégipari munkaadók kolozsvári csoportjának elnöke és Thury Elemér, a csoport főtájkára Bukarestbe vittek, ahol illetékes helyen élőszóval is megismételték a panaszokat és orvoslást kértek.

Ma érkeztek vissza a küldöttek és ma referáltak a választmányoknak. Több sérelemre kedvező elintéztést hoztak, így elsősorban a rekvirálásokra. A belügyminisztérium elrendelte 1927. szám slatti leiratában, hogy a szállodák rekvirálása tiz lejes alapárban megszűnik, sőt egy azóta kiadott intézkedésével a szállodai rekvirálásokat egyáltalában beszüntette. A kormány egyébként a rekvirálásnak az egész vonalon való megszüntetése mellett van és rövid idő kérdése, hogy ilyen irányú rendelkezést küldjenek szét az egész ország illetékes hatóságainak.

A zeneadót leszállítják

A zeneadó ügyében a pénzügyminisztériumnál jártak el az UPAR delegáltjai. Kifejtették, hogy a mai nehéz viszonyok mellett, amikor amugy is csökkent a kávéházi és vendéglői forgalom, lehetetlen a kívánt magas zeneadót fizetni, mert az lehetetlenné teszi a kávéosok és vendéglősök számára ez ipar folytatását. Csak végső elkeseredésükben bocsátották el a zenészeket. A kereset nélkül maradt muzsikusok kénytelenek házról házra járni, születésnap, névnap ünnepségekre mennek és így csak nehezen tengetik életüket. Egy kis méltányosság a kormány részéről és a helyzet igazságos elbírálása e tekintetben is egyensúlyt teremthetne Kolozsváron.

A pénzügyminisztériumban megígérték, hogy leiratot küldenek a pénzügyi reszorthoz, amelyben utasítani fogják a hivatalt, minden zenés helyiség nyújtson be hiteles kimutatást napi jövedelméről és ennek az összegnek arányában állapítsák meg a zeneadót.

A kolozsvári zenés kávéházak és vendéglők tulajdonosai már holnap megkezdik e kimutatás elkészítését és így az várható, hogy a közeli napokban ismét beállítják a helyiségekbe a zenekarokat.

A regáti italmérési rend ellen

Az italmérési törvénytervezet dolgában megindított akció szintén szóba került Bukarestben. A kormány, mint ismeretes, törvénytervezetet készít, amely az egész országra nézve egységesíteni kívánja az italmérési jog gyakorlását. Azonban a terv szerint regáti mintára alakítanák át az italmérési jogokat, ami azt jelenti, hogy bárki jogosult az italmérésre.

Ez ellen az erdélyiek állást foglaltak és kifejtették többrendbeli memorandumjaikban, hogy legmegfelelőbb rendszere az italmérési ügynek a régi magyar törvény szerint való rendszer. Igaz ugyan, hogy ennek is vannak avult rendelkezései, de ezeket az új törvény könnyen kiküszöbölheti. Csak az arra hivatottaknak szabadna átengedni az italmérés jogát, lehetőleg szakembereknek.

A minisztériumban megígérték, hogy a törvényt előkészítő bizottságban meghívják az UPAR elnökét, Leuteyt, akinek módjában lesz a bizottság előtt a vendéglősök és italmérők szempontjait kifejtetni.

Apróbb ügyek

Apróbb ügyek elintézése következett ezután. Baróton a helyi hatóságok csak egy vendéglőben engedték meg az éjszakai egy óra után való zárást. A többire nézve a vendéglők osztályozásának figyelmen kívül hagyásával a harmadosztályú vendéglőkre érvényes zárórást állapították meg. Ezt a belügyminisztérium azonnal hatályon kívül helyezte

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

GYAPJUIPAR R.-T.
SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

és intézkedett, hogy az összes első- és másodosztályú vendéglőkben a záróra egy órákor legyen.

Hasonlóan intézkedés történt az iránt is, hogy a Kolozsváron Ausch Hermantól elrekvirált néhány szobás kis szálloda ismét visszakérüljön régi tulajdonosának birtokába. Ez az intézkedés abból a rendelkezésből folyik, hogy szállodai szobákat semilyen célra elrekvirálni nem lehet.

A hadsereg bakancsszállítását kisiparosok kapták. Az „Iparosok Lapja“ legújabb száma írja: A múlt héten a kereskedelmi- és iparminisztériumban kezdetüket vették azok a tárgyalások, amelyek a román hadseregnek 1924. évre való bakancsszállítására vonatkoznak és amelyekben a börtgyárosok képviselői vettek részt. A tárgyalásokat a kereskedelmi miniszteri államtitkár S. N. Anghelescu vezette. A hadsereg bakancsszállításának tárgyában összesen 30 börtgyáros vállalat delegátusa jelent meg a minisztériumban. A hadsereg öszszüksége 1924-re 100.000 pár bakancs. A hadügyminisztérium azonban összesen 400.000 pár bakancsot óhajt beszerezni, amiáltal a tartalékosok szükséglete is fedezést nyer. Az árra nézve a nagygyárosok 600 lejbeni proppozíciót tettek a kormánynak, amelyből a tárgyalások során 550 lejre mentek le. Ezt az ajánlatot azonban ugy a kereskedelmi- mint a hadügyminisztérium elutasította, hivatkozva a múlt évi szerződésekre, amelyek páronkint 330 lejnyi árbázison alapultak. A kormány képviselői hajlandóknak mutatkoznak egy 480 lejre áron alapuló szerződés megkötésére, amely ajánlatot a kisiparosok rögtön el is fogadták, úgy hogy a nagygyárosok delegáltjai kisebbségben maradtak.

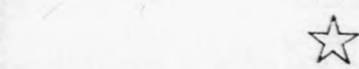
A mai valutapiac

A francia frank lényeges javulása (a tegnapi 26-55-ös utótőzsdébeli jegyzésre ma nyitáskor 26-80-nal jegyezték a frankot Zürichben) és a lejnek Párisban való szilárdulása a devizák ellanyulását hozta a mai napon. Inkább kínálat volt, mint kereslet és elég élénk forgalom mellett az árak így alakultak: osztrák korona 356-358, belföldi magyar korona 230-240, cseh korona 575-577, francia frank 9-01-9-15, svájci frank 34-45-34-55, dollár 199-5-201, font sterling 847-848, olasz lira 8-75-8-90, dinár 2-30-2-35.

Valutapiac január 29-én:

Bukarest. Valuták: Napoleon 780, márka —, leva 125, török lira 100, font sterling 840, francia frank 930, svájci frank 35 00, olasz lira 880, drachma 390, dinár 225, dollár 199, lengyel márka 25, osztr. korona 28, magyar korona 55, cseh korona 575.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 135-135, Amsterdam 215³/₈-215³/₈, Newyork 578-75-578³/₈, London 2465-2468-5, Páris 26-80-26-77-5, Milano 2525-2522-5, Prága 1670-1670, Budapest 205-207-5, Belgrád 660-662-5, Bukarest 290-292-5, Varsó —, Bécs 81³/₈-81-5.

Arcodon ha sok a
Miteszer

Kaiser-Borax

Ez ellen biztos szer

SZÍNHÁ

Lohengrin

Rövid néhány napon belül a román operabemutatók közül a Lohengrin, mint a közönség le, ami a közönség iránt való érdeklődés ugyanazok voltak, teljesítményben, teljesítményben. Elsősorban Pavlenkó járult hozzá a hatásválasztáshoz, amely nagyobb fejlődésről előadásra tudása a dallamátja. Telramunka téka azonban ami csökkenti volt. Schüller zene és ének pr

A ROMA

Szerda: Paraszti

A MAGYAR

Szerda: Pompadour
Csütörtök: Pompadour
Péntek délután: Pompadour
Péntek este: Pompadour
Szombat délután: Pompadour
Este: Pompadour
Vasárnap délután: Pompadour
Este 8 óra

MO

Select-M

telen igazság. A vonásban. Főszerkesztő: nichelli. E műsor a világhírű komolykétfelvonásos vig

Uránia-M

Kolosszális társasvonásban. Főszerkesztő: legjobbjai.

Apolló-M

nazsériában. Igazreppen a kitünő

SZERK

F. I. Br

menza is van.

K. József

kiadta a hadmen

utleleve is meg

meg az elutasítás

kérdéseire vala

társaságtól kaph

polgárság ügyéb

várja be a kész

dést szabályozni

kéket okvetlenül

mikor, maga a

Sz. Árpád

tük a zsidó Me

tartalmát közöl

értesíteni fogja

Hü olvasó

désével forduljon

hoz (Cluj, Calea

merítő felvilágos

német és német

az Uj Kelet kö

150 lej. Magy

motivumokat ké

dájától (Cluj, C

„Dugma“ címme

szép és kézimun

ciókat kaphat az

Önmaga
Nagy és

nál festeti és tis
Bariju (volt Ma
suth Lajos-utca

Nem sir a gyermeke, ha Höfer-gyermekhintőporral és Höfer-gyermekkrémmel ápolja

SZÍNHÁZ ~ MŰVÉSZET

Lohengrin. (Repriz a román operában.)

Rövid néhány napon belül kétszer hozták színre a román operában a Lohengrint. Ugy a multheti repriz, mint a hétfői előadás telt ház előtt folyt le, ami a közönségnek nehezebb fajsúlyu operák iránt való érzékéről tesz tanuságot. A főszereplők ugyanazok voltak, mint a tavalyi bemutató előadásán, teljesítményük azonban felülmulta a tavalyit. Elsősorban Pavel ragyogó játéka, finom énektechnikája járult hozzá az előadás sikeréhez. Nagyhatású volt Nestorescu is Elza szerepében. A legnagyobb fejlődést Szabónál láttuk. Ugyis előadásról előadásra javul. Ércos hangja, fejlett zenei tudása a dallam minden szépségét érvényre juttatja. Telramundja beérkezett énekest mutat. Játéka azonban még mindig egyoldalú, kiforratlan, ami csökkenteti hatását. Cinscu asszony is kielégítő volt. Schüller mesteri vezénylése biztosította a zene és ének precíz együttműködését. (Sz.)

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Szerda: Parasztecsület, Bajazzók (Nedda: Rózsa)

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Szerda: Pompadour.
Csütörtök: Pompadour.
Péntek délután: Romeo és Júlia.
Péntek este: Pompadour.
Szombat délután: Gyurkovics lányok!
Este: Pompadour.
Vasárnap délután 3 óraker: Gyimesi vadvirág.
Este 8 óraker: Pompadour.

MOZGÓK MŰSORA

Szerda, január 30.

Select-Mozgó: Figyelem! Zigotto! A megtelen igazság. Nagyszabású szerelmi dráma 6 felvonásban. Főszerepben a páratlan szépségű I. Menichelli. E műsor keretében mutatkozik be Zigotto, a világhírű komikus, a „Zigotto mint ögróf című kétfelvonásos vígjátékban.

Uránia-Mozgó: A rejtelmek háza. II. rész. Kolosszális társadalmi dráma 4 részben és 28 felvonásban. Főszerepben Ivan Mosjoukine és Páris legjobbjai.

Apolló-Mozgó: Borzalmas éjszaka a menaszériában. Izgalmas dráma vadállatokkal. Főszerepben a kitűnő Carl de Vogt. Nagyon érdekes film.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

F. I. Brassó. Bécsben több zsidó diákmenza is van.

K. József, Erzsébetváros. 1. Ha a cercul kiadta a hadmentességi bizonyítványt s önnek az utlevele is megvan, akkor sem akadályozhatják meg az elutazását, ha be volna sorozva. Többi kérdéseire valamelyik (lapunkban hirdető) hajós-társaságtól kaphat részletes információt. Az állampolgárság ügyében forduljon ügyvédhez, vagy pedig várja be a készülő új törvényt, mely ezt a kérdést szabályozni fogja. 2. A postai betétkönyvecskéket okvetlenül vissza fogják fizetni, de azt, hogy mikor, maga a posta sem tudja.

Sz. Árpád, Marosvásárhely. Levelét áttették a zsidó Menza vezetőségéhez, amely annak tartalmát közölni fogja tagjaival s az eredményről értesíteni fogja az ön megbízóját.

Hü olvasó, Oradea-Mare. Valamennyi kérdésével forduljon az Erdélyrészi Palesztinahivatalhoz (Cluj, Calea Regele Ferdinand 48.), ahol kimerítő felvilágosítást kaphat.

ישחק אשח Sibiu. 1. A legjobb héber-német és német-héber szótár a „Menóra“, melyet az Uj Kelet könyvosztályánál kaphat meg. Ára 150 lej. Magyar-héber szótár nincs. 2. Zsidó motívumokat kérjen az Aviva-kartell központi irodájától (Cluj, Calea Regele Ferdinand 48.), mely „Dugma“ címmel szaklapot is ad ki. 3. Nagyon szép és kézimunkára felhasználható Lilien-illusztrációkat kaphat az Uj Kelet könyvosztályától.

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Barjitu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kosuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

A DIANA GŐZ- ÉS KÁDFÜRDŐ

ERDÉLYBEN A LEGMODERNEBB ÉS LEGHIGIENIKUSABB

Óriási választékban különlegességek, arany- és platina zseb- és karóra } különlegességek, } brilliánsárak, } arany- } ezüst- és } argentorezüst

disz- és ajándéktárgyak

szolid drakon a legmodernebb kivitelben

FENYŐ ÉS BRAUNFELD

világvárosi ékszeráruházában Cluj, Piața Unirii 15. Interurban telefon 643

LÁDAGYÁR

Mindenemű ládákat és fadóbozokait összeszegezve és azét szedeti részben megrendelésre azonnali készlet és szállít a legolcsóbb napi áron

Sajovics és Lebovits fakereskedés és ládagyár

Linj, Strada Cernauti (volt Kajantól-ut) 12. szám

FABRE LINE

FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Direkt vonalak — átszállás nélkül

Constanța

direkt

Newyork

Constanța-Jaffa-Marseille

Constanța-Délamerika

Constanța-Canada

★

az „Asia“ hajó indul 1924 január 16-án

★

Felvilágosításokért és jegyek iránt érdeklődni lehet „Sarnia“ Pesagiul Comodia, Bukarest és a „Reclama“ Cluj

Rador

Gyermekjáték, gyermekkocsik, diszmuáruk teljes kiárúsítása

Minden vevő 100% kedvezményben részesül, Kiskereskedőknek nagyobb vételnél nagyobb árkedvezmény

Eisenstädter Fülöp és Társa

CLUJ

Strada Regina Maria (v. Deák Ferenc-utca) 13. szám alatt

Modern üvegesiszolda és tüköráru gyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD), STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tükroket és bútor-üvegeket minden méretben és mennyiségben! Kérjen árajánlatot

Hirdetmény

A Temesvár gyárvárosi (Fabrica) orth. izr. hitközség értesíti az érdekelteket, hogy Szofter Hermann főrabbi ur felügyelete alatt ezidén igen szép főzölszobából fog Macaszt gyártani. Kétként ab temesvári állomás 17.50 lejért szállítja nagyban a hitközségeknek.

A gyárvárosi orth. hitközség elnöksége

DURA

temesvári elemgyár összes gyártmányai állandóan raktáron gyári áron

VADÁSZ & COMP.

MŰSZAKI VÁLLALAT

Str. Tudor Vladimirescu (Mikes Kelemen-u.) 11
Telefon 3-84

Modern fürdőszoba, mosdó, klozet és egyéb vízvezetési berendezések

Villamos vasalók, főzőedények, égők és mindennemű elektrotechnikai cikkek

Szerelések és javítások eszközlése garancia mellett

Selyemernyők és drótfarmák állandó nagy raktára

Modernül berendezett javítóműhely

Üzlet:

Str. Universitatii (v. Egyetem-utca) 2. szám
Telefon 2-14

Előírások

hitelesített űrmértékeket gyárt

GRÜNWARD JAKAB

bádögáruüzeme, Cluj-Kolozsvár, Piata M. Viteazul (Széchenyi-t.) 13

Figyelem a nagy vashid sarkára a címre íg ellen.

Aranyat, platinát és drágaköveket a legmagasabb árban beváltok. Legolcsóbb bevásárlási forrás ékszerekben, órákban, disztárgyakban

Markovits Bernát ékszerész

ARI ÁRAK!

STORIEI 24.

émmel ápolja

EGÉSZ LAKBRENDEZÉSEKET, RÉGISÉGEKET ÉS ZONGORÁKAT, ÉKSZEREKET VESZEK, ELADOK

★ STERNBERG J. ★ ORADEA-MARE PIAȚA UNIREI

APRÓHIRDETÉSEK

Értesítés!

A híres szaploncrai lakó, aki jelenleg Munkácson lakik, a jövő héten, szombatra, február hó 1-ére Szaploncára érkezik és egy hétig ottmarad. 6757

Szórakoztató olvasmányok. Karinth: Vitéz László színház (jelenetek), Ewald: Szulamit kertje, Sas László: Viviana (számított), Gyárfás: Orfeum, Krudy: A nagy kópé. — 195 lej helyett 145 lej és a portó. Uj Kelet könyvosztálya.

Egy tizenhetezer lakos városban földgázfűtéssel modernül berendezett gőzturdo, hozzátartozó négy szoba, konyha lakással, más vállalkozás miatt azonnal eladó, esetleg bérbeadó. Komoly érdeklődők irjanak „Gőzturdo“ jellegre a kiadóba. 6760

A legszebb zsidó regények. Bíró Lajos: Bazini zsidók, Giszkalay János: Tamar, Szabó Imre: Szent Eliz, Sas László: Isten lábánál, Fényes Samu: Jidli első változata. 300 lej helyett 240 lej és a portó. Uj Kelet könyvosztálya.

Egy izr. fiatalember lakást, esetleg kosztot is kaphat. Grossmann, Hosszú-u. 15. 6759

Eladók: 3 lévős elektromotor, új kerékpár, férföltönynek való finom sötétkék szövet teljes hozzávalóval. Cluj, Str. Pata 114. szám.

Tíz kötet könyv 210 lej. Marton Ernő: A zsidó nemzet Erdélyben, Giszkalay János: Uj profeciák könyvéből, Giszkalay: A titok, Blank: Mit akar a cionizmus? Pinsker: Autoemancipáció, Sokolow: Uj zsidó (kötve), Gorelik: Cion és Góluz, Agnon: És a megörbéditnie yenesedik, Kaczér I.: Megjött a Messias, Kabbalisták és csodatevők. 270 lej helyett 210 lej és portó. Uj Kelet könyvosztálya.

Ujsághirdőket felvesz a kiadóhivatal

Zsidó családnál fiatalember lakást és kosztot kaphat. Egyetem-u. 5.

Raglánok, öltönyök, gyermekruhák megérkeztek

M. Neumann

céghez Cluj, Piața Unirei 14.

Telefon 431.

Világvárosokban

sem látható szenzáció és látványosság

Parisien-Áruház

Cal. Regele Ferdinand 12. Telefon 592

gyermekjáték kiállítása

Nagy választék és olcsó árak: Harisnya, rövidáru, férfidivatkülönlegességek, üveg-, porcellán és diszmutárakban

Havre—New-York

Gyorspostajáratok Kanada—Kuba—Mexikó—New-Orleans Haiti—Antillák—Eszakafrika felé

Felvilágosításokat nyújt:

SOC. „SARNIA“

Pasagiul Comedia BUCURESTI

és „RECLAMA“ CLUJ

Rador 902

Benzinmotor 6-14 HP Precíziós esztergapad

és az aradi „ASTRA“ motorgyár bármily gyártmánya állandóan raktáron gyári áron

EMIL BLAGA, CLUJ

Izrael & Co. szőrmeáruház Cluj Calea Victoriei (v. Kossuth Lajos-utca) 2. szám alatt

Mindenféle szőrmeből nagy választék mélyen leszállított árákkal

Vadbőröket minden mennyiségben veszünk

„LEBEDA“

Első romániai ágynemű-, toll-, gyapju- és gyapot-stb. feldolgozóvállalat rt.

Gyártunk:

paplant, matrácot, párnát és mindennemű ágyneműt.

Telefon 596

Veszünk és eladunk:

lőszört, disznószört, kecskeszört, gyapjut, tollat, afric és Seegrast.

Villamos tollfosztógépünkön tollfosztást, mosást, porzást és tisztítást vállalunk.

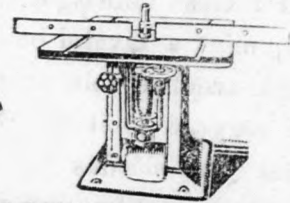
Vállalunk:

kórházi, közintézeti, szállodai felszerelések szállítását.

Telefon 515

Gyár: Strada Jaşilor (v. Nagyszamos-utca) 14. Városi detailüzlet: Calea Victoriei (v. Kossuth L.-u.) 10.

Raktárról szállítjuk a onnal Framag-Gaggenau gyártmányú következő famegmunkálógépeket

Gatter 30 coll Háromoldalú gyalugépek Egyengető gyalugéptengely Hosszlyukfurógépek, köszörűgépek Szallagfűrész 700, 800 és 900 mm Egyengető gyalugép 400, 500 mm Egyetemes szallagfűrész Vastagság gyalugépek Gömbgyalugép Marógépek

Technica Rt.

Tárgul-Mures

Sürgöncim: Technica * Telefonsz. 336

Első Erdélyreszi Ékszerárnyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 14. szám

Telefon Interurban 2-13 * Sürgönc: Juvaere, Cluj

Ékszerárnyártás, nagykereskedés

Fogászati arany és forrasztó * Arany, ezüst és platina beállításai

Kienle és Schwarzwaldi órákban, valamint kinevezüst tárgyakban nagy lerakat.

Csak viszontelárusítóknak!

szerekesztő hivatal... Cluj-Kolozsv... L. Pop, (Braz... Telefon: Sz... és kiadóhiva... Zs. N. Sz. A kéziratok szerkesztésé... sendők. Kézi adunk

Cluj-Kolozsv

A parlan... A turnu-seve... gram nélkül

Az új... heves küzdé... mány a kö... törvényjavas... jesteni, am... szág széles... újra összesz... hamot indít... azonban egy... rül ki. Az o... népgyűlések... amelyeken u... ságot a kor... leszámlás ó... A teg... itt gyűjtöttü

A nem... ségét és vég... tatni a ha... amely törvé... lomra, elmoz

Tovább... szövetheve... társtanuln... mokracióról... vesen fogadj... működés go... lomra segíte... esik az időb

Most, h... vaslatok öz... tatni, a nag... szervezeteink... natig ki fo... megtettük a

Már biz... agyőzelem na... napjai meg... rasztpárt elle... a parasztpárt... lének int a b... és igazság új

A fenti... befejező mon... párt két repr... severini népg... két mondat a... lésén hangzot... tására a parla... aktualitást. A... data tulajdon... egész tartalma... noklataikban... gramot egytel

A korm... azt írja, hogy... lódási képessé... a kormány e... lapnak ezutta... bőző ellenzéki... és nyilatkozat... késhegyig me... kormány ellen

A turnu... bának szánta... eredménye pe... datba sürithet... már hányadsz... emlegetik. A... Maniu Gyula... gramot szava... cionizmusról